

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain
114 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolakia muutettavaksi siten, että henkilöautojen vähennysrajoitus koskisi myös kaksikäyttöautoa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Voimassa olevan arvonlisäverolain (1501/1993) 114 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan hankinnasta suoritettavaa arvonlisäveroa ei saa vähentää, kun hankinta koskee muun muassa henkilöautoja sekä niiden käyttöön liittyviä tavaroita ja palveluja. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan vähennysoikeuden rajoitus ei kuitenkaan koske henkilöautoa, joka on hankittu myytäväksi, vuokrattavaksi taikka käytettäväksi ammattimaiseen henkilökuljetukseen tai ajo-opetukseen, eikä henkilöautoa, joka on hankittu yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön. Henkilöautojen vähennysoikeutta on rajoitettu hallinnollisista ja valvonnallisista syistä yksityiskäytön ja liiketoiminnan käytön välisen rajanvedon helpottamiseksi.

Edellä mainittu vähennysrajoitus ei koske pakettiautoja, vaan niihin sovelletaan vähennysoikeutta koskevia yleisiä säännöksiä.

Arvonlisäverolaki ei sisällä henkilöauton määritelmää. Sovellettaviksi tulevat kuitenkin käytännössä ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetun asetuksen (1256/1992) säännökset.

Edellä mainitun asetuksen 3 §:n 2 kohdan mukaan henkilöautolla (M1-luokka) tarkoitetaan henkilöiden kuljetukseen tarkoitettua autoa, jossa on kuljettajan lisäksi tilaa enintään kahdeksalle henkilölle. Asetuksen 3 §:n 4 kohdan mukaan pakettiauto (N1-luokka)

on tavarankuljetukseen tarkoitettu auto, jonka kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia. Asetuksen 63 §:n mukaan, sellaisena kuin se on ollut voimassa 29 päivään syyskuuta 1998 asti, N-luokan auton umpinaiseen tavaratilaan tai tavaratilan umpinaiseen osastoon saadaan asentaa tilapäiseen käyttöön tarkoitettuja istuimia muun ohella ehdolla, jonka mukaan istuinten ja selkänojan paksuus saa olla enintään 50 mm. Lisäksi istuimet on voitava kääntää ja lukita pystyasentoon siten, etteivät ne tässä asennossa oleellisesti vähennä tavarankuljetukseen varattua tilaa.

Edellä mainittua asetusta on muutettu 30 päivänä syyskuuta 1998 voimaan tulleella asetuksella (703/1998) siten, että asetukseen otetussa uudessa 21 b §:ssä määritellään pakettiautojen alaryhmänä kaksikäyttöauto. Kaksikäyttöauto on N1-luokan auto, jossa on kuljettajan istuimen lisäksi istumapaikat enintään kuudelle henkilölle. Kaksikäyttöauton suurimmasta sallitusta kokonaismassasta auton tavarakuorman massan tulee olla suurempi kuin 68 kg:n massaa vastaaviksi katsottujen matkustajapaikkojen (ilman kuljettajaa) yhteen laskettu massa. Asetuksen 63 §:ää on samalla muutettu siten, että N1-luokan umpinaisia ajoneuvoja koskevista säännöksistä poiketen kaksikäyttöauton tavaratilaan asennettavat istuimet saavat kiinnitykseltään, turvavyövarustukseltaan ja turvavöiden kiinnityspisteiden sekä pääntukien osalta vastata henkilöautojen eli M1-luokan ajoneuvojen istuimia. Säännöksessä ei siten

enää ole niitä rajoituksia, jotka aiemmin koskivat tilapäisistuihin ja niiden pehmusteita.

Asetuksen muutokset seuraavat moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen tyyppi-
hyväksyntää koskevan lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 70/156/ETY muuttamista koskevasta direktiivistä (moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen tyyppihyväksyntää koskevan lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 70/156/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen annettu komission direktiivi 98/14/EY).

1.2. Nykytilan arviointi

Arvonlisäverotuksessa hankintoihin sisältyvää veroa ei saa vähentää siltä osin kuin tavaraa tai palvelua käytetään muuhun kuin vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen. Henkilöautot ovat tavaroita, joita tyypillisesti käytetään myös yksityistarkoituksiin. Voimassa olevan arvonlisäverolain 114 §:n 1 momentin 5 kohdan ja 2 momentin vähennysrajoituksen tarkoituksena on selkeyttää verokohtelu sellaisissa tilanteissa, joissa vähennyskelpoisen liikekäytön osuus on hankalasti selvitettävissä ja joihin sisältyy perusteettoman veroedun tavoittelemisen riski.

Ennen ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetun asetuksen muutosta uuden luokittelun mukaisen kaksikäyttöauton kaltainen ajoneuvo on luokiteltu M1-luokkaan kuuluvaksi henkilöautoksi, jos ajoneuvossa on ollut enemmän istumapaikkoja kuin voidaan sijoittaa kuljettajan istuimen vierelle.

Ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetun asetuksen muutos tarkoittaa käytännössä sitä, että kaksikäyttöautoksi luokiteltu pakettiauto voi vastata henkilökuljetusominaisuuksiltaan täysin henkilöautoa, vaikka se olisi rekisteröity pakettiautoksi. Uuden luokittelun mukainen kaksikäyttöauto ei pakettiautoluokkaan luettavana kuuluisi arvonlisäverolain vähennysrajoituksen piiriin. Eräät nykyiset henkilöautomallit voidaan luokitella verrattain vähäisiin muutoksiin kaksikäyttöautoiksi, vaikka ne hintaluokaltaan, ulkonäöltään ja tosiasialliselta käyttötarkoitukseltaan vastaavat henkilöautoja.

Yritykset saattavat arvonlisäverotuksessa saavutettavien veroetujen vuoksi hankkia kaksikäyttöautoja käyttötarkoituksiin, joita varten muutoin hankittaisiin nykyisin vähennysrajoituksen piiriin kuuluvia henkilöautoja,

esimerkiksi työsuhteautoiksi. Tämä olisi vastoin arvonlisäverolain henkilöautoja koskevan vähennysrajoituksen tarkoitusta, ka-
ventaisi sen tosiasiallisen soveltamisalan vähäiseksi ja aiheuttaisi verotuoton menetyksiä. Lisäksi yritysten nykyisin henkilöautoihin kohdistuvan kysynnän siirtyminen kaksikäyttöautoihin aiheuttaisi autokaupalle ainoastaan veroedun tavoittelemisesta johtuvan kysynnän vääristymisen.

2. Ehdotetut muutokset

Henkilöautoja koskevan vähennysrajoitussäännöksen tosiasiallisen soveltamisalan säilyttämiseksi ja edellä mainittujen kysynnän vääristymien syntymisen estämiseksi ehdotetaan arvonlisäverolain 114 §:ää muutettavaksi siten, että henkilöautojen hankintahintaan ja käyttökustannuksiin sisältyvien verojen vähennysrajoituksia sovellettaisiin myös kaksikäyttöautoihin.

Vähennysrajoitus koskisi kaksikäyttöautoja, jotka on varustettu myös muilla kuin kuljettajan vieressä sijaitsevilla istuinpaikoilla. Sellaisia autoja, jotka on varustettu vain kuljettajan vieressä sijaitsevilla istuinpaikoilla, pidettäisiin nykyiseen tapaan pakettiautoina.

Vähennysrajoitus ei koskisi kaksikäyttöautoa, joka on hankittu myytäväksi, vuokrattavaksi taikka käytettäväksi ammattimaiseen henkilökuljetukseen tai ajo-opetukseen eikä kaksikäyttöautoa, joka on hankittu yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kaksikäyttöautojen myynteiksi on arvioitu joitain tuhansia kappaleita vuosittain. Hankinnasta ja käyttökustannuksista suoritettavan arvonlisäveron siirtymisen vähennysvoimien piiriin voidaan tällä perusteella arvioida vähentävän verotuottoa noin 60 miljoonalla markalla vuosittain. Ilman ehdotettua arvonlisäverolain 114 §:n muutosta kaksikäyttöautojen kysynnän voidaan olettaa kasvavan edellä mainitusta, jolloin verotuottojen menetys voisi muodostua vielä edellistä suuremmaksi.

Ehdotuksen tarkoituksena on säilyttää ennen syyskuun 30 päivää 1998 vallinnut verotuksellinen tilanne, jolloin ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetun asetuksen muutoksella ei olisi verotuottoa pienentävää vaikutusta.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Lakia ehdotetaan sovellettavaksi, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu on suoritettu, yhteisöhanke on tehty taikka maahan tuotu tavara on luovutettu tullivalvonnasta vähennykseen tai palautukseen oikeutetulle lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

arvonlisäverolain 114 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 114 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1486/1994, uusi 3 momentti seuraavasti:

114 §

Mitä edellä 1 momentin 5 kohdassa ja 2 momentissa säädetään henkilöautosta, sovelletaan myös kaksikäyttöautoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

Tätä lakia sovelletaan, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu on suoritettu, yhteisöhanke on tehty taikka maahan tuotu tavara on luovutettu tullivalvonnasta vähennykseen tai palautukseen oikeutetulle lain tultua voimaan.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Jouko Skinnari

